

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Cur vetuit vulgari rem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 9.

Et descendit illis de monte præcepit eis, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mortuis resurgat.

QVÆSTIO I.

Cur vetuit vulgarire?

§. 1. Variæ disputationes futuræ erant ex euulgatione, & incommoda, quæ euitare Christus maluit. Ne Apostolis quidem dixisse constat ex Marco & Lucâ: causa vetandi, quod incredibiles res, & plane insolita videretur. Deinde si post cruci affixum viderent, omnia illa viderentur iustitia. vt Chrysost. Euthym. Theophylact. Primaria causa videtur, quod non videretur tantæ rei actam mirabili idonei adhaerentes & præcones. Viderunt enim post resurrectionem non creditum esse illis, qui dixerunt se Christum vidisse. Quod si affirmarent dormiuisse se, deinde Lucem vidisse, Mosem, Eliamque conspexisse, post multas disputationes, & altercationes id futurum videretur, vt non crederent. Mosem enim resurrexisse, aut saltem animam adfuisse credere difficulter sane poterant.

VERSUS 10. 11. 12. 13.

Et interrogauerunt eum discipuli, dicentes: Quid ergo scribæ dicunt, quod Eliam oporteat primum venire? At ille respondens, ait eis: Elias quidem venturus est; & restituet omnia. Dico autem vobis, quia Elias iam venit & non cognouerunt eum, sed fecerunt in eo quacunque voluerunt. Sic & ille Filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de Ioanne Baptista dixisset eis.

QVÆSTIO I.

An vere Elias sit venturus?

§. 1. In descensu montis à tribus discipulis est interrogatus: an Elias esset venturus? Versabantur illi in communi errore scribarum, Christum in gloriâ venturum, & regnaturum, atque immortalem omnino futurum, atque ita redditurum vnicuique secundum opera sua. atque ante illum diem Eliam venturum, quod si fieret non videbant quomodo de excessu in Ierusalem loquerentur. Iam viderant Eliam sperantemque mansurum: Phariseorum enim erat argumentum contra Christum, non esse Messiam, quod eum non præcessisset Elias. Hunc enim aduentum Christi & vltimum confundebant. Quia enim Elias subito discesserat, quem mansurum sperabant, de communitraditione inquirunt, quam etiam in Ecclesiastico scriptam habebant. Christus cum distinctione respondet, vt habet Abulensis. Errabant scribæ

quod venturum putabant ante primum aduentum Messiae, seu ante omnem aduentum illius, vñ cum enim solum imaginabantur, non errabant in eo, quod venturum dicebant. Christus igitur ait, venturum scilicet in propria persona, & venisse in Spiritu. Dicitur itaque, vt habet Comment. Hieronym. Euthymius, mirantur. cur Elias non ante venerit. cur nunc simul appareat, & mox recedat. Non ea præstabat, quæ Scriptura promiserat, vt daret penitentiam gentibus, & converterent corda filiorum, &c.

§. 2. Christus respondet. Elias quidem venturus est, & restituet omnia. Syrus *ἐρχεται*, addit autem prius, vt sensus sit: Elias prius veniens erit, vt omnia restituat. De futuro tempore loquitur. Itaque illa verba non possunt intelligi de Ioanne Baptista, qui iam non modo venerat, sed etiam obierat. Deinde illud *δοξαζουσιν* restituet, non potest de præterito accipi. Elias igitur venturus erat. Conuertere vero cor Patrum in filios. Et quauis in Luca sit *δοξαζουσιν* restituit, hoc ipsum tamen de futuro est intelligendum. Nec dici potest esse sensum: Elias venturus erat, & omnia restitutus. vt ipsi dicunt, & iam venit. Nam expresse dicit, *ἐλθὼν cum venerit, restituet*. quod de futuro necessario dicendum est.

§. 3. Musculus occurrit: cur non dixit: *Se Eliam in persona missum*? Respondeo. Eliam venturum dicit: Elias adfuerat, de illo ergo loquitur. De Ioanne etiam locutus est, satis erat dicere: Eliam venisse & venturum. Quod dixit Dominus, *Elias quidem venturus est, & restituet omnia*: id est: vel eos quos persecutio Antichristi perturbauerit, vel vt ipse restituat moriendo quæ debet.

§. 4. Obiiciunt: Discipuli Christum de Ioanne Baptista locutum intelligunt, hoc enim Euangelista non modo recenset, verum etiam, veram fuisse sententiam res ipsa declarat. In Ioannem enim, non in Eliam sæuierunt.

Respondeo. Duplicem esse responsionem Domini. Primam de Elia venturo; alteram de Elia, qui iam venerat. Idcirco dicit *ἐρχεται*, & *δοξαζουσιν*, venit & restituet. Deinde de altero *ἐλθὼν* venit, præterito tempore. Transit ergo Elias, & occisus est, & tamen postea restituet omnia. Baptista non venit, nec restituet quicquam, quia iam in Spiritu & virtute Elie præcursoris munere functus est. August. Tract. in Euangelia. & lib. 20. de ciuit. c. 29. probat etiam venturum. Cum autem admonuisset vt meminissent legis Moyli: quoniam præuidebat eos multo adhuc tempore non eam spiritaliter, sicut oportuerat acceptos continuo subiicit: Et ecce ego mittam vobis Eliam Thesitrem, antequam veniat dies Domini magnus & illustris: qui conuertet cor Patris ad filium, & cor hominis ad proximum suum, ne forte veniens percutiam terram penitus.

Per hunc Eliam magnum mirabilemque prophetam exposita sibi lege vltimo tempore ante iudicium. Iudæi in Christum venturum, id est, in Christum nostrum esse credituros celerrimum est in sermonibus cord. busque fidelium. Ipse quippe ante aduentum Iudicis Saluatoris non immerito speratur esse venturus: qui etiam nunc viuere non immerito creditur. Curru namque igneo raptus est de rebus humanis, quod euidentissime sancta Scriptura testatur. Cum venerit ergo exponendo legem spiritaliter, quam nunc Iudæi carnaliter sapiunt: conuertet cor Patris ad filium, id est, cor Patrum ad filios. Singularem quippe pro numero plurali interpretes septuaginta exposuerunt. Et est sensus vt etiam filij sic intelligant legem, id est, Iudæi, quem admodum Patres eam intellexerunt, id est, propheta, in quibus erat & ipse Moyses. Sic enim conuertetur cor Patrum ad filios, cum intelligentia Patrum perducatur ad intelligentiam filiorum: & cor filiorum ad Patres eorum, dum in id, quod senserunt illi, consentiunt & isti. vbi & Septuaginta dixerunt, & cor hominis ad proximum suum. Sunt enim inter se valde proximi Patres & filij.

Quam-